Пам'ятаймо про Україну!

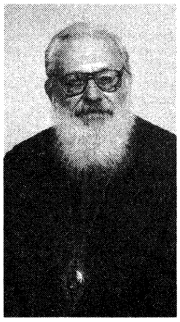
SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. № 199. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIRDAY, OCTOBER 18, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 18-го ЖОВТНЯ 1996 Р. Ч. 199 РІК CIII.

Єпископа Л. Гузара обрано Єпископом-помічником

Львів (УНІАР). — У свято Покрови Пресвятої Богородиці 14-го жовтня 1996 року Архиєрейською Літургією у Соборі св. Юра розпочато Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви.

Владика Л. Гузар

У другій половині дня у патріяршій резиденції на Святоюрській горі відбулося перше засідання Синоду, в якому взяли участь глава УГКЦ Кардинал Мирослав Іван Любачівський, греко-католицькі єпископи, котрі з'їхалися з усього світу, та, як гості, — префект Конгрегації для Східніх Церков Ахілле Сільвестріні та папський нунцій Архиєпископ Антоніо Франко.

На бажання Владики Любачівського, Синод Єпископів УГКЦ обрав Києво-Вишгородського Екзарха Любомира Гузара на єпископа-помічника для ведення справ усієї УГКЦ і Львівської Архиєпархії УГКЦ. Кардинал А. Сільвестріні, повідомив єпископів-учасників синоду, що Папа Іван Павло II дав на цей вибір згоду і благословення.

Синод Єпископів УГКЦ триватиме до вівтірка, 22-го жовтня.

Україна може відкласти закриття першого реактора ЧАЕС

Київ. — Обіцяне на кінець цього місяця закриття одного з чорнобильських реакторів може не відбутися, оскільки такий крок становитиме серйозну небезпеку функціонуванню ЧАЕС, повідомило агентство Ройтерс, покликаючись на міністра довкілля Юрія Костенка.

Якщо бльок ч. 1 зупиниться і ЧАЕС залишиться без огрівання, це збільшить шанси ядерного випадку, сказав на пресконференції Ю. Костенко.

Міністер довкілля знайомив журналістів із підсумками паризької зустрічі українських урядовців з представниками сімох промислово-розвинутих країн, на якій обговорено закриття ЧАЕС.

У квітні Україна, яка погодилася була закрити ЧАЕС до 2000 року в обмін на 3.1 блн. дол. від „великої сімки", запевнила ці країни, що в жовтні запосіцо зупинить перший реактор. Однак Ю. Костенко, який очолює з боку України переговори щодо закриття ЧАЕС, заявив, що на зустрічі у Парижі не схвалено остаточного пляну щодо зупинки першого реактора.

За його словами, в теперішній ситуації Україна має кілька варіянтів. Вона може не зупинити перший реактор, або замість нього пустити другий блъок. Аналітики вважають, що запуск другого реактора, закритого в наслідок пожежі в 1991 році, вимагатиме багато грошей, яких в Чорнобилі немає.

Ю. Костенко зазначив, що поки це питання вирішується, ЧАЕС готується до закриття першого реактора. Проте, за його словами, один діючий реактор становитиме серйозну небезпеку. Два бльоки, які тепер працюють на станції, виробляють 5 відсотків усієї електроенергії держави.

Україна не один раз висловлювала невдоволення з приводу затягування фінансування з боку „великої сімки" закриття ЧАЕС, однак Є. Костенко сказав, що зустріч у Парижі була продуктивною. Зокрема, домовлено, що наступного року Европейський банк реконструкції та розвитку (ЕБРР) виділить 600-800 млн. дол. на будівництво реакторів на Хмельницькій та Рівенській АЕС, що компенсуватиме втрати електроенергії від закриття ЧАЕС.

ЕБРР також погодився до 1-го січня наступного року надати Україні на закриття ЧАЕС 118.5 млн. екю.

На зустрічі обговорено будівництво нового саркофагу над зруйнованим 10 років тому четвертим реактором.

Міністер довкілля повідомив також, що сторони погодилися створити спеціяльний центр ядерних досліджень. Крім того, Україна шукає тепер 20 млн. дол. на будівництво в збудованому нашвидкоруч недалеко ЧАЕС місті Славутичі готелю і комплексу з бюрами для чужоземних науковців. В грудні експерти „великої сімки" проведуть тут свою наступну зустріч, сказав Ю. Костенко.

В Києві відновляють дослідний реактор

Київ. — Інститут ядерних досліджень Національної Академії Наук України та Державний комітет атомної енергетики плянують відновити працю дослідного ядерного реактора, потужністю 10 мегават, який працював від 1960 до 1993 року.

За словами головного інженера реактора Михайла Лисенка, праця реактора потрібна не лише для проведення експериментів та наукових досліджень, а й для виробництва радіонуклідів для джерел іонізуючого випромінення, для медичних радіоапаратів тощо.

До Адміністрації ядерного регулювання Міністерства Екологічної Безпеки передано документи для затвердження права експлуатації реактора.

Українсько-польське партнерство виходить на новий рівень

Київ (Р. Р.). — Президент України Леонід Кучма прийняв голову Ради міністрів Польщі Влодзімежа Цімошевича. Під час переговорів сторони відзначили помітне пожвавлення взаємного товарообігу, обговорили перспективи економічних і соціяльних зв'язків, торкнулися принципів співробітництва на регіональному рівні та контексті загальноевропейської безпеки.

Взаємне зацікавлення проявилось і під час зустрічі голови польського уряду з прем'єр-міністром України Павлом Лазаренком. Обидва керівники констатували, що українсько-польські відносини виходять на рівень стратегічного партнерства. Цього року переговорний процес був зосереджений навколо вирішення економічних і соціяльних проблем, нових взаємовигідних форм співробітництва. Перспективною може стати участь українських підприємств у спорудженні газопроводу „Ямал — Західня Европа", який проходить через польську територію. У свою чергу Польща висловлює готовість взяти участь у структурній перебудові ряду українських підприємств. З цією метою створено спільну українсько-польську комісію. Узгоджено питання спрощення митної контролі на спільному кордоні, запровадивши спільну митну і прикордонну службу.

За підсумками переговорів керівники українського і польського урядів підписали спільну заяву, у якій визначено основні тенденції двосторонньої співпраці і окреслено її перспективи. Підписано також порозуміння між урядами України і Польщі про взаємне постачання військової техніки і надання послуг військово-технічного характеру. Домовлено також про підготову спільної науково-практичної конференції з участю науковців-істориків України і Польщі.

Польська делегація 11-го жовтня відвідала в Харкові могилу розстріляних чекістами польських старшин, а 12-го жовтня взяла участь у відкритті генерального консуляту Польщі в Харкові.

Розслідують конфлікт у Чернівцях

Київ (Р. Р.) — Звідси 9-го жовтня виїхав заступник міністра внутрішніх справ України ген. Валерій Чернишов та представники генеральної прокуратури для розслідування конфлікту на чернівецькому машинобудівному заводі.

Конфлікт стався в суботу, 5-го жовтня, коли охорона адміністративного будинку заводу не пускала підрозділи особливого призначення „Сокіл" та „Беркут" у приміщення заводу.

Згідно з рішенням Першотравневого районного суду, представники правоохоронних органів намагалися здійснити примусову передачу службового кабінету колишнього голови акціонерного товариства „Чернівецький машинобудівний завод" новообраному голові. В результаті зіткнення постраждало багато людей. Завод охороняла спортово-патріотична організація „Тризуб".

Перший заступник міністра внутрішніх справ ген. Леонід Бородич зазначив, що міліцію втягнули в політичну ситуацію. За його словами, двері були забарикадовані, тому спецназівці вдерлися через вікна. Чотири особи дістали поранення. Потерпілі є з обох сторін. Затримано 32 особи.

Це викликало невдоволення працівників заводу.

(Закінчення на стор.3)

В. Лобановський повертається до „Динамо"

Київ. (Р. Р.). — Тут 11-го жовтня президент акціонерного товариства „Футбольний Клюб Динамо-Київ" Григорій Суркіс скликав пресову конференцію, щоб подати приємну новину: Валерій Лобановський очолить київський футбольний клюб „Динамо".

Валерія Лобановського з київським „Динамо" пов'язує багаторічна праця і численні перемоги у складі колишнього СССР. Тому під час представлення його, В. Лобановський зазначив, що працював у київському „Динамо" так довго, що відчуває ніби ніколи його не залишав. А запрошення його на головного тренера оцінює як „почесне", однак і таке, яке покладає на нього величезну відповідальність. Адже вболівальники покладають на динамівців великі надії і ці надії треба виправдати.

На запитання, як саме він збирається привести футбольну дружину до перемоги, В. Лобановський сказав, що готуватиме „не дружину зірок, а дружину-зірку".

Г. Суркіс також признався, що мріяв цілих два роки про повернення В. Лобановського і тепер не він, а головний тренер вирішуватиме, хто буде грати в дружині.

У свою чергу В. Лобановський зазначив, що йому ще треба на деякий час повернутися до Кувайту, де він працював за контрактом, а що часу до кінця сезону лишилося мало, то він уже доручив Анатолієві Пузачеві вивчити проблеми футболістів. Обидва вони яскраві особистості, які принесли славу українським динамівцям. Колишнє керівництво клюбу усунуло Л. Пузача з посту головного тренера у 1992 році. Після цього він не пішов ні в яку іншу дружину, а чотири роки їздив по Україні та придивлявся по футбольних змаганнях в регіонах. І ось В. Лобановський відразу ж запросив його повернутися. Обидва вони привели в минулому київських динамівців до багатьох перемог і мають намір зробити це й в майбутньому.

Д. Боньор допомагає Україні

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як повідомив редакцію член Палати Репрезентантів із стейту Мишиген Дейвид Боньор, він отримав згоду Палати Репрезентантів на допомогу Україні у створенні Інституту для менаджменту і управи землі, який допоможе в очищенні природи від наслідків Чорнобиля.

Конгресмен Д. Боньор ствердив у своєму письмі, що стейт Мишиген і Україна мають багато спільного через людей, як також культуру та традиції. Тепер нове пов'язання поміж стейтом Мишиген і Україною допоможе їй в найбільше важливій проблемі очищення землі, пошуку відповідних земельних покладів, роду рослин для засіяння, способу приватизації, але в першу чергу співпраця допоможе в технології для очищення довкілля після чорнобильського атомного вибуху.

Інститут, що буде тепер створений в Києві, буде тісно співпрацювати з Інститутом дослідів занечищення Мишигену, що знаходиться в Енн Арбор. Законом, що його 28-го вересня схвалили в Палаті Репрезентантів, а 30-го підписав Президент Билл Клінтон, Україна отримає п'ять мільйонів дол. з фонду Агенції міжнародного розвитку, який буде дорівнювати 5.3 млн., дол. що їх призначить Уряд України на створення Інституту, тісно пов'язаного із Національною Академією Наук України.

Д. Боньор запевняє у своєму листі з цією радісною вісткою, що він і дальше буде продовжувати свої зусилля для економічної допомоги Україні і зменшення наслідків трагедії Чорнобиля.

Відбулися кінцеві дебати

Сан Дієго, Каліф. — Тут у середу, 16-го жовтня, в одному із приміщень місцевого університету відбулися другі та останні передвиборчі дебати президента Билла Клінтона та його опонента кандидата Республіканської партії Роберта Дола.

Цього разу форма була зовсім іншою, як під час перших дебат — тоді модератор, який провадив дебатами давав питання обидвом кандидатам по черзі, цим разом присутня публіка поділена на п'ять груп давала питання за чергою від кожної групи. Цим разом питання були прямі та заторкували конкретні проблеми економіки, освіти, медичного забезпечення, соціяльного забезпечення, збалансування державного бюджету, наркоманства, військової готовости та кращої майбутности. Натомість відповіді були як не ті самі, що під час перших дебат, то дуже до них подібними та в результаті не сказано нічого нового.

Обидва кандидати намагалися представити себе в якнайкращому світлі не тільки перед присутньою публікою, але мабуть в першу чергу перед невідомими їм глядачами виборцями. У часі півторагодинних дебат Р. Дол, як заповідав напередодні, змінив свою тактику та кількакратно критикував Б. Клінтона, зокрема коли порушувано питання етичности. Проте робив це дуже обережно та без видимої єхидности, так само спритним ці колючки Б. Клінтон, збуваючи їх спокійними і дещо загальниковими обхідними відповідями, хоч і можна було з його обличчя вичитати легке невдоволення з цього приводу.

(Закінчення на стор.3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

УРЯД РОЗВИВАТИМЕ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІЯЛ СУСПІЛЬСТВА

КИЇВ. — Віцепрем'єр-міністер України Іван Курас апрокоментував гуманітарні аспекти програми Уряду. Зокрема в ній передбачено реставрацію національної філгармонії, інформаційного культурного центру України в Москві, спорудження в Києві пам'ятника Незалежности, пам'ятників Ярославові Мудрому і Михайлові Грушевському. Плянується також збір грошей на відбудову Успенського собору Києво-Печерської Лаври та Михайлівського золотоверхого монастиря.

ЕКСПЕРИМЕНТ НА НАДІЙНІСТЬ

Л. ВІВЦІНА — На українсько-польському кордоні в Краківці два польські дипломати дві години простояли на кордоні біля загорожі й ні один український прикордонник не поцікавився хто вони і для чого прибули. Поляки навіть торкалися колючого дроту. І лише, коли вони перейшли кордон, прикордонники попросили показати документи.

ВКРАДЕНО ЗОЛОТО

КИЇВ. — Перше золото, видобуте на Мужієвському родовищі в Закарпатській області вкрали невідомі. Це лише кілька десятків грамів золота, перепроданого в місцевій лабораторії. І вкрали його разом з 200-кілограмовим сейфом. Злочинців розшукують.

КАМЕРНИЙ ХОР „КИЇВ"

КИЇВ. — Тут 17-го жовтня у Театрі Юного Глядача відбудся концерт старовинної церковної музики XVI-XIX століть. Виконувано маловідомі твори, українські народні і сучасні пісні. Концерт був благодійний з метою зібрання грошей для відродження шедеврів старовинної української музики і популяризації творів сучасних композиторів. Передбачається також випуск компакт-дисків та авдіокасет з національною церковною та сучасною музикою.

ОДЕСИТИ ТВОРЯТЬ ВЛАСНУ КОНСТИТУЦІЮ

ОДЕСА. — Регіональний ліберально-консервативний центр ім. Маргарет Тачер провів слухання проєкту одеської міні-конституції. Директор центру Марат Якубов зазначив, що мета акції — створити статут міста і цей проєкт має задовольнити різні верстви населення, особливо в питаннях місцевого самоврядування.

ХОЧУТЬ ЗАПОБІГТИ СОЦІЯЛЬНОМУ ВИБУХОВІ

ДОНЕЦЬКЕ. — У зв'язку із закриттям нерентабельних шахт, ймовірність соціяльного вибуху на Донеччині є дуже високою. Заступник прем'єр-міністра України Василь Дурдинець закликав до зважености як шахтарів, так і керівників області. Він пояснив, що деякі шахти виконують плян видобутку тільки на 2.3 — 5 відс, а зарплатно вимагають повноцінну.

ЗМІНА КЕРІВНИЦТВА В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДОНЕЦЬКЕ. — У зв'язку з резигнацію голови Донецької Обласної Ради Володимира Щербаня, на його місце таємним голосуванням обрано Івана Пономарьова. В. Щербань перейшов працювати до українського парламенту на постійній базі й пообіцяв і далі дбати про інтереси Донецької області.

БЕЗРОБІТТЯ В СТОЛИЦІ

КИЇВ. — Голова Київської державної адміністрації Олександер Омельченко повідомив, що приховане безробіття в столиці становить 30 відсотків від числа працюючих у київських організаціях і підприємствах. За словами голови, „соціяльний фактор, який сьогодні склався в столиці, не передбачає поліпшення в 1997 році рівня життя". Заборгованість бюджету столиці у сфері соціяльних виплат на початок жовтня становила 2.4 блн. гривень. Київські підприємства і організації не платять за електроенергію. На початок жовтня сума заборгованости зросла на 58.8 відсотка. Для забезпечення Києва овочами на зиму необхідно 18 млн. гривень.

У СВІТІ

ВЕРХОВНИЙ СУД ІТАЛІЇ У вівторок, 15-го жовтня, наказав знову провести розправу над колишнім нацистським старшиною, котрого вже перед тим виправдано зі звинувачення, що він з умисністю та жорстокістю убив під час Другої світової війни 335 цивільних осіб. Суд касації прийняв закид адвокатів родин загиблих, що суддя військового суду був схильний в сторону підсудного Еріха Прібке. Ще 1-го серпня військовий суд визнав Е. Прібке винним у причетності до згаданих вбивств 1944 року, але виправдав його від умисности та жорстокости, що було конечним для прокуратури, щоб його було можна покарати ув'язненням.

ДО БОСНІЇ ТА ГЕРЦЕҐОВИНИ почали прибувати перші частини із призначеного 5,000 контингенту американського війська, завданням яких є охороняти від'їзд американських миротворчих військ з Боснії, що є частиною 53,000 військової миротворчої сили у Боснії під керівництвом НАТО.

У ФРАНЦІЇ СТРАЙКУЮЧІ ЗУПИНИЛИ появу таких крайових щоденників як „Лє Фігаро" та „Франс Суар", багатьох провінційних щоденників і пресового агентства „Франс-Пресс" щоб запротестувати проти урядового пляну покриття державного дефіциту, котрий пропонує зліквідувати спеціяльні податкові пільги членам понад сотні професій, включно з журналістами. Ці пляни зроблено урядом Франції з метою зменшити дефіцит на 12 блн. дол., щоб бути готовими до прийняття спільної европейської валюти, яку сподіються увести в життя у 1999 році.

В АМЕРИЦІ

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ НАЙБІЛЬШОЇ у ЗСА профспілки учителів — Крайової асоціяції освіти, занепокоєні постійними заввагами в пресі про недостатню у порівнянні з іншими країнами освіту американських учнів, рішили цим твердженням якось протиставитись. Надумали розпочати серію телевізійних програм, які будуть висвітлювати епізоди американських учнів на зайняттях. Керівництво згаданої профспілки уважає, що причиною таких тверджень в пресі є загальна непоінформованість про програми, вимоги та само практичне навчання у школах ЗСА. Одначе Шарлін Гаар, президент Інституту освітньої політики та гострий критик учительських профспілок, твердить, що надто великі впливи профспілок на учителів і учнів треба зменшити, а щойно тоді буде можна поліпшити навчання у міських школах.

У ВІВТОРОК, 15-ГО ЖОВТНЯ, Верховний суд нюйоркського стейту своїм рішенням голосами 4 до 3 значно поширив можливості стейтового закону про людські права. Ішлося про справи двох осіб, які є заражені вірусом, що спричиняє хворобу АІДС, яким дентисти відмовили лікування. На відклики цих осіб до судової справедливости, в обидвох випадках нижчі стейтові суди справу відкинули, заявляючи, що бюра дентистів є приватною установою і не підлягають згаданому стейтовому законові про людські права. Одначе Верховний суд уважає, що „приватність" таких установ як бюра дентистів і лікарів треба інтерпретувати більше ліберально, зокрема ті, що обслуговують громадськість і тому входять в обсяг закону людських прав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Яка доля папського престола?

Останні тижні цілий світ, не лише католицький, слідкував з неспокоєм чи принайменше з цікавістю за ходом хвороби Папи Івана Павла II. Лікарські комунікати вже після операції, запевнили, що все пройшло успішно і наразі немає що журитися долею папського престола. Але все ж для нікого немає сумніву, що стан здоров'я 76-літнього голови Католицької Церкви дуже захитаний, хоча усі лікарі запевняють, що тепер немає причини до журби, а постійно дрижача його ліва рука — це, правдоподібно, початок недуги нервів, відомої під назвою Паркінсон. У зв'язку з цією, як досі малою, перешкодою у виконуванні широких завдань голови Католицької Церкви, в пресі та католицьких колах не вгавають різні припущення щодо близького майбутнього ватиканського престола та евентуальних кандидатів, що могли б прийти на місце Івана Павла II. Але, незважаючи на щораз більше познак слабости, Папа Іван Павло II без найменшої перерви виконує свої численні обов'язки пастиря усіх католиків і постійно показується публічно, подорожує та виконує свої відповідальні завдання, які не завжди є приємні чи радісні.

Такою неприємною була остання його подорож перед операцією, яку Папа відбув у вересні до Франції, що викликала багато невдоволення серед деяких французів. Досі Францію завжди уважали однією із найстарших дочок Католицької Церкви і тому нова сильна опозиція частини французів із лівими поглядами проти Папи, як і взагалі Католицької Церкви, мусіла здивувати увесь католицький світ. Напевно така ситуація найбільше не тільки здивувала, але занепокоїла голову Католицької Церкви у Франції Кардинала Жан-Марі Люстіґера, який уважається одним із найближчих приятелів Папи Івана Павла II, а в деяких колах також одним із евентуальних його наслідників. Як відомо загально, Кардинал Ж.-М. Люстіґер є жидівського походження, а його батьки приїхали з Польщі, де дідо був жидівським рабином. Високоінтеліґентний, автор понад 20 теологічних книжок, Люстіґер ще молодим хлопцем перейшов на католицизм, але саме його інтеліґенція та виїмкова бистрість ума здобула йому передове місце серед католицького духовенства Франції що і довело до посту глави Католицької Церкви у Франції.

Як, однак, стверджують журналісти, останні перед недугою відвідини Папи Івана Павла II не були надто щасливі із найденням бомби з іменем Папи в костелі у місцевості Вендее у західній Франції та голосними протестами проти цієї восьмої з черги візити Папи серед широких кіл населення. Немає найменшого сумніву, що тепер католицизм у Франції іде вниз і статистики стверджують, що тільки один на десять французів відвідує реґулярно церкву та слухає Богослужби. Так ствердили опити католицького журналу „Лє Поент", який також ствердив, що 70 відсотків опитуваних уважають теперішню Католицьку Церкву та її практики анахронізмом і відвідини Папи їх зовсім не зворушували.

Однак приязні стосунки поміж Папою Іваном Павлом II і Кардиналом Ж. Люстіґером не змінилися і тому далі пишуть про можливість майбутньої ролі Кардинала у Ватикані. Знаючи про спільні польські сантименти у тих обох визначних церковних мужів, можна в майбутньому різного сподіватися.

Насувається, однак, питання: коли українським католикам засвітить краща зірка у Ватикані? В останній день перед відходом до лікарні Папа Іван Павло II проводив церемонію беатифікації на шляху до іменування святими 13 поляків, яких замордували російські вояки в 1874 році за те, що вони заявилися за Римом, як також однієї польської монахині, поруч з одною еспанською. А коли ми дочекаємося закінчення беатифікації Митрополита Андрея Шептицького?

Сергій Грабовський,
Київ

ДЕМОКРАТІЯ І ПАРТІЇ

Після ухвалення Конституції, здається, є всі підстави вважати Україну справді демократичною, правною державою. Проте, насправді дійсний стан речей ще не дає можливости стверджувати це. Не вистачає багато чого: розвиненої структури судової влади, чітко відпрацьованих і оформлених законами противаг між законодавчою й виконавчою владами, загальної правної й політичної культури у суспільстві, нарешті, реальної багатопартійної системи як каналу взаємозв'язку між владою і суспільством. І, схоже, до утворення справжньої багатопартійности у нас ще дуже далеко.

А далеко тому, що існують впливові сили, не зацікавлені у становленні такої багатопартійности. Згадаємо: коли тільки-но починала формуватися різнобарвна палітра політичних сил в Україні, у 1990-91 роках — хіба не здавалося тоді, що ми на порозі нормальної, „европейської" багатопартійности? Проте, вже після здобуття незалежности з партіями почало коїтися щось дивне. Одні, як соціял-демократи, захопилися з'ясуванням стосунків між різними угрупуваннями, інші, як „зелені", не змогли знайти свою екологічну нішу за умов перманентної соціяльно-економічної кризи, Рух загальмував у своєму партійному становленні, оскільки значна частина його не хотіла розлучатися зі статусом громадської організації. Що ж до створюваних структур, як, наприклад, „Нова Україна", то вони ніяк не могли визначити своє місце в українському політикумі.

І така ситуація зрозуміла. Адже на законодавчому рівні роля партій в державі була і лишилася надзвичайно незначною. Ні у парляментських та президентських виборах, ні у місцевому самоврядуванні, ні у творенні законів — ніде роля політичних партій як структур, що є своєрідним „містком" між широким загалом і політичною елітою, не була офіційно закріплена. А на матеріяльну підтримку з боку держави, як це робиться у низці европейських країн, годі й сподіватися. Зрозуміло, що за таких умов довір'я до більшости партій взагалі почало падати.

У всьому цьому не було випадковости. Адже влітку 1992 року з ініціятиви Олександра Мороза із проєкту закону про громадські організації зник пункт про державну підтримку політичних партій, а восени 1993 року більшість Верховної Ради з мовчазної згоди Леоніда Кравчука та Івана Плюща ухвалила закон про вибори, який вочевидь дискримінував політичні партії. Надалі новообраний парлямент постійно унеможливлював навіть саме обговорення закону про партії і нового виборчого закону. Ба більше: з проєкту Конституції зникли всі згадки при вибори на багатопартійній основі за змішаною (мажоритарно-пропорційною) системою, як це передбачалося Конституційною угодою. Отже, існували й існують впливові сили, для яких становлення багатопартійности в Україні небажане.

Що ж це за сили? Очевидно, ті, хто не зацікавлений у проведенні публічної політики й у ствердженні европейської моделі демократії в Україні, ті, для кого політика — це залаштункові справи й лобіювання власних інтересів. Якщо у 1991-92 роках це був переважно „червоний директорат", то надалі — „промислові" й „фінансові барони", репрезентанти того вели-

(Закінчення на стор. 3)

Валентина Юрченко

Пенсіонери домагаються одвертої відповіді

Вже пораховані тижні залишилися до дня виборів президента і членів Конґресу, відбуваються гострі дебати кандидатів, а в них десятки мільйонів пенсіонерів Америки намагаються почути щось виразне щодо своєї дальшої долі. Передусім, чи в пляні збалянсування дефіцитного державного бюджету буде поставлено на карту „драматичні зміни" в соціяльному і медичному забезпеченні? Адже про ці зміни переважна більшість сеньйорів, зокрема українців, не знає докладно, бо про них одверто і ясно не говориться, а крилате твердження політиків, мовляв, „всі маємо приносити жертви", лише обережно відхиляє завісу над цими передбаченими змінами — очевидно, „на гірше".

Як знаємо, Федеральна програма і Фонд соціяльного забезпечення, що є під зарядом державної Адміністрації, узаконена й призначена в основному на пенсії, як і фонд Медікер, що покриває медичні витрати емеритів, а кошти цих фондів акумулюються з відрахувань із заробітків працюючих на оплату майбутньої емеритури. Це сказати б, як заощадження працюючої людини „на старші роки", чи, не дай Боже, на передчасну втрату працездатности, коли поважно скорочується родинний чи особистий бюджет, обмежуються кошти на прожиток і підтримання здоров'я. І якщо говориться про „принесення жертви" на покриття державного дефіциту коштом обмеженого життєвого рівня людей старшого віку (часом мінімального!), то постає питання, чи це гуманно і законно? Чи немає для того покриття „повніших кишень", як наприклад, розтратні державні програми, непотрібні субсидії, або уникнення від сплати податків багатіями, чи й від утримання надміру роздутої державної бюрократії.

Для українських сеньйорів, які роками працювали на малоплатних роботах, або й були на скупому „громадському хлібі" й не доробилися високих пенсій, особливо відчутними були б ці урядові „драматичні зміни".

Заходи Комітету охорони соціяльного і медичного забезпечення конче потрібні, бо чим далі, тим актуальнішим стає намагання з боку „владних структур" покористуватися фондами соціяльного забезпечення. І, як твердить президент комітету Марта МекСтін, „зростає спокуса відкусити від готового пирога добрий шматок, щоб латати ним діри державного бюджету". Особливо небезпечним є потягнення деяких політиків „приватизувати" фонди соціяльного і медичного забезпечення шляхом відкриття індивідуальних рахунків для мільйонів пенсіонерів, а це означало б ризик курсу цінних паперів на біржі (особливо на випадок банкрутства), накладало б додаткові податки і створювало б дуже непевні умови, зокрема для інвалідів і спадкоємців емеритів. Чимало заходів зі сторони „антисеньйорського лоббі" ховається під назвою „реформ" соціяльного забезпечення з метою розв'язування фінансових проблем уряду і, на жаль, їх підтримує чимало впливових політиків.

Від імені мільйонів членства і прихильників Національний комітет охорони соціяльного і медичного забезпечення опублікував в газеті „Вашінґтон Пост" заклик до кандидатів до президента, Билла Клінтона і Роберта Дола, і кандидатів до Конґресу, — відкрито подати свої позиції в програмі щодо майбутнього соціяльного забезпечення з тим, щоб після виборів це було на довший час розв'язкою для майбутности молодших і старших, за що вони вже тепер мають віддати свої голоси у виборах.

Олег М. Волянський

„Герої Крут" — нова документальна книга

Зворушливою несподіванкою для мене і моєї дружини було одержати з України пакунок з книжками, а між ними — книжку під заголовком „Герої Крут". Лицарський подвиг юних українців 29-го січня 1918 року". Вона вийшла у видавничій формі „Відродженя" в Дрогобичі (1995). Цю книжку, що має 350 сторінок і десятки фотографій, підготував і упорядкував відомий київський журналіст і літературознавець Іван Ільєнко. До збірника ввійшли спогади учасників бою під Крутами і статті та поезії з рефлексіями на тему цього героїчного чину української молоді. У вступному слові „За волю і долю України" І. Ільєнко переносить нас у часи революції в Росії 1917-18 років та аналізує її вплив на події в Україні. Він підкреслює наївність соціялістичної більшости в Центральній Раді України. Ця більшість на чолі з Володимиром Винниченком була не лише проти творення української національної армії, а й навіть проти відокремлення України від Росії, попри протести Миколи Міхновського та інших патріотів. Військо колишньої царської армії розпустили, і коли московська комуністична орда посунула в Україну, на її оборону стали лише кадети Юнацької школи в Києві і ще кілька відділів добровольців-студентів. Нашвидку проголошено Четвертий Універсал, і коли армія Муравйова — чорний вал червоного нашестя — почала наближатися з півночі до Києва, Центральна Рада закликала українську молодь оборонити столицю. І молодь зрозуміла значення моменту... Голосилися студенти Київського Університету, навіть учні старших кляс гімназій, — і так постала „Студентська Сотня", біля 120 осіб, що разом із кадетами було біля 500 осіб і 20 старшин, при чому треба додати, що багато з них юних героїв не лише „не нюхали пороху", а навіть не тримали кріса в руках. З поспіхом відвезено їх на залізничу станцію Крути. Вони заступили дорогу російській Червоній армії, що нараховувала біля 4,000 вишколених і в війні досвідчених вояків. Про цей геройський, трагічний бій, що його порівнюють до Термопілів, пишуть учасники-крутянці, а також інші коментатори. Зокрема зворушливим є опис геройства студентів, які потрапили в полон і зазнали звірських знущань. Коли їх розстрілювали, вони співали „Ще не вмерла Україна", гимн, що його заінтонував уродженець Перемищини Пипський, якому було 16 років. З-поміж спогадів учасників бою бачимо імена А. Гончаренка, І. Лоського, І. Лукасевича, І. Шарого та інших. У розділі „Статті, відгуки, оцінки" — слово Михайла Грушевського під час перепоховання героїв 19-го березня 1918 року в Києві, виступи з цієї нагоди в „Новій Раді" Сергія Єфремова, Володимира Дурдуківського, Людмили Старицької-Черняхівської, глибокий есей Євгена Маланюка „Крути. Народини нового українця", статті відомих військовиків В. Лиманця, В. Роєнка, О. Удовиченка, В. Филоновича, інші матеріяли, наприклад, у статті Атанаса Фіґоля. В поетичний вінок „У нетлінному слові" квіти шани вплели Богдан Ігор Антонич, Юрій Клен (Освальд Бурґгардт), Оксана Лятуринська, Євген Маланюк, Олександер Олесь, Олекса Стефанович, Олег Ольжич, Петро Тичина, Володимир Янів та інші.

Заслуга крутянських героїв не тільки в тому, що сповільнили похід московської навали і цим

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Богдан Боднарук

Діє „Просвіта" в Україні

III

Приїхавши до Одеси, ми дістали „перший шок" щодо українізації. Ніде не чути української мови. Це можна сказати про всю східню та південну Україну. Якби ми не мали зустрічей із просвітянами, то враження було б таке, що ми перебуваємо в чужому краю, де користу-ються лише російською мовою. Ситуація в Одесі до-сить складна: впровадження української мови на цьому терені йде повільно, хоч тут існують дві „Просвіти". Заступник голови Товариства „Південна Громада", Анатолій Вдовиченко зустрів нас і організував чимало зустрічей в Одесі. Просвітяни не мають свого примі-щення, але завдяки одному членові Управи мають змо-гу збиратися у чудовому Літературному Музеї. Він зна-ходиться в одному з найкращих районів Одеси, поблизу Археологічного Музею. Хоч у Літературному Музеї є багато різного „барахла" і комуністичної пропаґанди, але також можна знайти трохи творів українських письменників, які тут проживали. Музична група при „Просвіті" дала нам концерт у „золотій залі" цього му-зею. В Одесі також знаходиться один із найславніших театрів опери і балету в світі. Одеса є містом-по-братимом 17 міст у світі, включаючи Балтимор. Багато членів проводу „Просвіти" — це професори і викладачі вищих шкіл в Одесі. При „Просвіті" працює недавно ор-ганізоване Товариство незалежних українських мистців.

Хоч існують у Криму несприятливі обставини, все ж завдяки Алі Петровій і Олександрові Польченкові у Сімферополі діє досить активне Товариство Української Мови. Українці становлять меншість населення Криму. Тут також „Просвіта" розколена надвоє. Наші активісти у Сімферополі ведуть телевізійну програму „Рідна Хата" (півгодини на тиждень), а також тижневу радіогодину. В цих програмах дикторами є учні українських кляс. Також при ТУМ є Пласт і цього року їхні діти таборували не пластовому таборі у Карпатах. У Криму нема ані одної української школи; є лише 1-7 українські кляси, куди ходить 120 дітей. ТУМ підтримує ці кляси. Також видали два наклади книжки-посібника „Чорноморська Хвиля", при помочі ТУМ-Донецьке, а наш ТУМ поміг фінансово. Є велика потреба у шкільних підручниках. Всі матеріяли, які вони дістали, це тільки або із Чикаґо, або із „Просвіт" із західніх областей України. Міністерство Освіти у Києві нічим їм не допомагає (це також відноситься до всіх областей). У Криму виходять дві українські газети: „Кримська Світлиця" у Сімферополі й „Дзвін Севастополя". ТУМ-Крим організував нам зустріч у головному штабі Військово-Морських Сил у Севастополі. Ми мали телевізійне інтерв'ю з капітаном Орестом Марущаком, який нас запевняв, що все діловодство перейшло на українську мову. В українській фльоті бракує офіцерів, тому що російська Чорноморська фльота платить офіцерам втричі більше. До котрих офіцерів ми не зверталися, всі розмовляли з нами українською мовою.

Перед пам'ятником Лесі Українці в Луцьку.

На Запоріжжі „Просвіта" також поділилася. Ситуація там також досить складна, але обидва товариства стараються якось „потихенько" співпрацювати. На 1 мільйон населення українці становлять 75 відсотків. „Динамом" ТУМ є голова Тетяна Мірошниченко, колишня заслужена артистка українського театру. Вона надзвичайно енерґійна, ділова і, як на тутешні обставини, робить надзвичайну працю (при цьому не просячи помочі від діяспори). Мають досить добрі стосунки із місцевою адміністрацією. В товаристві тумівців мали ми зустріч з Олександром Головком, посадником Запоріжжя, який старається нав'язати зв'язки із ЗСА під проєктом „міста-побратими". ТУМ нам також організував відвідини у колишньому колгоспі, а тепер кооперативному господарстві, де головою є Олекса Кабаненко. Він фінансово підтримує працю ТУМ. В області 28 відсотків усіх шкіл — українські. ТУМ сприяє „авторській школі", де директором є Світлана Коваленко. Діти цієї школи дали нам дуже гарний концерт. При цій школі також існує дитячий садок. ТУМ покищо не має своєї домівки: під проводом Константина Бакурова плянує відновити „Народний Дім", де буде знаходитися бібліотека (більшість книжок прислав наш ТУМ). Тум-Чикаґо фінансово поміг видати книжку „Секретний Ешелон" (про голод 1947 року) відомого автора із Запоріжжя Олександра Малюти. До Запоріжжя бажано висилати літературу про український театр.

Через незалежні від нас обставини ми не мали змоги цим разом поїхати до Донецького. Голова ТУМ із Донецького, д-р Володимир Білецький, приїхав до Дніпропетровського, щоб зустрітися з нами. В Донецькому, на жаль, „Просвіта" також поділилася. Д-р Білецький ніколи не відпочиває. Все має кілька проєктів напоготові: як один не вдасться, то починає наступний. Це також надзвичайно динамічна людина, з ним ми вже співпрацюємо п'ять років. Д-р Білецький першим захистив свою докторську працю у Дніпропетровському Університеті українською мовою. Працює він у дуже тяжких обставинах. Минулого року заклав він у Донецькому Український Культурологічний Центр при державній бібліотеці. Також видає журнал „Схід" і літературу для східньої діяспори і Криму: ТУМ — Чикаґо помагає йому фінансово у цих виданнях. ТУМ у Донецькому старається створити українські телевізійні і радійові передачі, бо майже всі програми є російськомовні, але навіть як деякі є на українській мові, то спрямовані проти всього національно-українського.

Дніпропетровське начислює до 1.5 мільйона населення, з них 75 відсотків українці. Головою „Просвіти" є письменник Володимир Заремба. В управі Товариства є 10 професорів університетів. „Просвіта" створила український театр юного глядача, український ляльковий театр, відкрила пам'ятник Шевченкові. Просвітяни поставили п'єсу Богдана Лепкого „Мазепа"; мають „Наддніпрянську Академію" і видають газету „Січеславський Край". „Просвіта" досить численна; також займаються „козацьким дитячим загоном" і провадять чотири недільні школи. В Дніпропетровському діє 24 українські школи. У Дніпропетровській області є двоє досить активних товариств „Просвіта": одне у Нікополі (де Богдан Хмельницький був вибраний гетьманом України і почав визвольну боротьбу), а друге у Кривому Розі. „Просвіту" у Кривому Розі очолювала Людмила Зубко, там видають журнал українською мовою „Кур'єр Кривбасу".

Харківську „Просвіту" очолює професор університету д-р Анатолій Кіндратенко. В минулому через працю в „Просвіті" його змусили зрезиґнувати із голови катедри.

(Закінчення буде)

У Мишиґені гідно і корисно відзначили річницю Незалежности

Воррен, М.І. (В. Левенець). — Як відомо, Україна і українська діяспора, в більшости спільно з дипломатичними представництвами за кордоном, в особливо святковий і достойний спосіб відзначили ювілейну річницю п'ятиліття незалежности України.

Громада Мишиґену сполучила це небуденне свято з приїздом амбасадора України, достойного д-ра Юрія Щербака з дружиною, а також генерального консула з Чикаго Віктора Кирика, консула в справах економічних зв'язків Юрія Павлова, радника амбасадора Ярослава Войтка, які завітали до нашого стейту з плянами не тільки виступити перед українською громадою, але також з наміром підписання угоди „Стратегічна Торговельна Програма" з стейтовим урядом, переведення переговорів з головою відділу стейту Мишиґен в справі закордонних економічних зв'язків, з представниками Дженерал Моторс, виступу на конференції, присвяченій розбудові економічних зв'язків між Україною і Мишиґеном і на телевізійній програмі, присвяченій процесам розбудови Української Держави. Грунт для підписання угоди, переговорів, економічної конференції і виступу на телебаченні підготовила Комісія для економічних зв'язків між Мишиґеном і Україною при уряді Мишиґену (КДЕЗММУ), що її очолює інж. Богдан Федорак.

Свято Незалежности відбулося в п'ятницю, 6-го вересня ц.р., заходами вже згаданої КДЕЗММУ, Українського Конгресового Комітету Америки, Відділу в Мишиґені, (голова д-р Борис Потапенко) і Українсько-Американської Координаційної Ради, Відділу Метропольітального Дітройту (голова Зенон Василькевич). Це, мабуть, перший раз в історії української громади в ЗСА, що свято незалежности України підготовлялося не тільки нашими громадськими організаціями, але також офіційною урядовою установою КДЕЗММУ. До Ділового Комітету входили голови згаданих організацій і такі особи, як Ярослав Базюк, д-р Марія Балтарович, Осип Бігун, Ярослав Дужий, Роман Лазарчук, Ярослав Стеткевич, Іван Федорів, Дмитро Федорко, Осип Шулик і автор цього допису.

Ювілейне свято незалежности України і сполучені з ним заплянoвані численні зустрічі амбасадора Ю. Щербака і його помічників з офіційними представниками стейтового уряду і членами Сенату й Палати Репрезентантів федерального уряду, підписання угоди „Стратегічна Торговельна Програма" з стейтовим урядом та конференція в справі економічних зв'язків відбулися в приміщеннях Українського Культурного Центару, а обід і зустріч представників українських організацій з амбасадором та його помічниками, яка мала інтимний характер, відбулася у естетично прибраній залі на „Українському Селі". Зустріччю вів З. Василькевич, а амбасадор Ю. Щербак відповів на питання присутніх.

Багатолюдний бенкет і забава з танцями, до якої приграваля оркестра Сильвана Колтика, були проведені у великій бенкетовій залі УКЦентру у вечірніх годинах. За головним столом сиділи достойні гості — офіційні речники Уряду України, духовенство та запрошені почесні гості з місцевого, стейтового і федерального урядів, між якими були сенатор Карл Левін, (сенатор Спенсер Абрагем не міг взяти участи у зв'язку з народженням сина), конгресмени Дейвід Боніер і Сендер Левін; ґубернатора Джона Енглера заступав голова міністерства уряду Мишиґену для закордонних економічних справ Догт Ротвер.

Програмою бенкету вели голова Українського Культурного Центру і КДЕЗММУ інж. Богдан Федорак, голова Українсько-Американської Координаційної Ради, Відділ Метрополітального Дітройту Зенон Василькевич і член КДЕЗММУ та факультету Вейнського університету й координатор програми обміну студентами Львівського Інституту Бізнесу і Менаджменту з Вейнським університетом Віра Андрушків.

Святкове відзначення розпочалось о год. 7:15 вечора вітанням амбасадора Ю. Щербака і його дружини хлібом-сіллю діточками від ОДУМ — Сашко Горохович, Пласту — Вікторія Кранс, СУМ — Андрійко Рудницький, школи Непорочного Зачаття — Наталія Тобіянська. Наталія гарною українською мовою привітала офіційного представника України, який був зворушений щирими привітами і великою участю (понад 600 осіб) публіки, яка відгукнулась на заклик Комітету і масово прибула на святочний бенкет.

Чоловічий хор „Ватра" при Українському Культурному Центрі під диригентурою маестро Володимира Шесюка і акомпаньяментом Люби Шесюк, відспівав могутньо обидва національні гимни — американський і український. Головний стіл, тобто членів президії, представив інж. В. Федорак і від ім. УКЦентру і КДЕЗММУ привітав щиро і тепло амбасадора Ю. Щербака, достойних гостей і всіх присутніх в залі та розповів дещо про працю Комісії на користь розбудови тісних економічних зв'язків між Мишиґеном і Україною

З. Василькевич від ім. УАКРади вітав амбасадора, генерального консула й інших представників дипломатичного корпусу в обидвох мовах. Він підкреслив, що „сьогодні у нас день радости, бо тільки кілька днів тому Україна велично відзначила п'яту річницю своєї незалежности, а для прискорення цього історичного дня ми працювали цілі життя". Додатково Б. Федорак відчитав письмовий привіт від голови Відділу УККА Б. Потапенка, який, на жаль, не міг прибути на святкування. У своєму привіті Б. Потапенко згадав, що він був на урочистостях у Києві 24 серпня 1996 року і зацитував дещо з промови Президента України Леоніда Кучми до українського народу на святочних зборах у Києві з нагоди 5-ої річниці незалежности України. А шкода, що голова УККА, який також є екзекутивним директором КДЕЗММУ, не міг бути на бенкеті, бо він був один з тих, який вклав максимум праці у підготову не тільки бенкету, але взагалі цілої програми, пов'язаної з побутом амбасадора Ю. Щербака у Мишиґені.

Б. Федорак представив представника ґубернатора Джона Енглера, Догта Ротвела, який прочитав листа ґубернатора з привітанням для українського народу і українців в Америці. Віра Андрушків, представляючи чергового гостя — сенатора К. Левіна, згадала про важливість цьогорічних святкувань і корисну працю Комісії для економічних зв'язків між Мишиґеном і Україною при уряді Мишиґену. Вона представила також присутніх на залі членів факультету Вейнського університету і нагадала про вірш Б. Стуса „Тримай свічку над головою".

Сенатор К. Левін, щирий приятель української громади і України, згадав про корисні програми в користь України у Конгресі ЗСА, пригадав, що прийняття нової Конституції України піднесло престиж тієї держави в очах західного демократичного світу, пообіцяв працювати з тими членами в Сенаті, які підтримують ідею збільшення фінансової допомоги для економічного розвитку України.

Заступаючи Б. Потапенка, Б. Федорак представив конгресменів Дейвида Бонієра і Сандера Левіна, які отримали цьогорічну премію Волі ім. Тараса Шевченка від Українського Конгресового Комітету Америки. Українсько-американська громада у Мишиґені горда і задоволена, що наші законодавці отримали цю премію. Американці українського походження у цілій країні висловлюють свою глибоку вдячність конгресменам Левінові і Бонієрові за їх невсипущі старання в користь волі, безпеки і мирного розвитку в Україні, сказав Б. Федорак.

Конгресмени Боніер і Левін, щиро дякуючи українській громаді за надання їм премії Волі ім. Тараса Шевченка, заявили, що з огляду на те, що премія являється найвищим національним відзначенням української спільноти в ЗСА, якого УККА нагороджує кожних чотири роки осіб за особливий вклад старань і праці в користь Української Держави. І це зобов'язує їх надалі докладати усіх зусиль для скріплення тісних дружніх відносин між ЗСА і Україною.

А конгресмен Боніер додав, що він є внук українського давнього еміґранта, і яким він був би гордим, якби його дід міг бути присутнім на цьому торжестві.

Від посадника Воррену і від міської ради привіт склав її секретар, активний член української громади Михайло Чупа.

Ще перед подачею вечері амбасадор Ю. Щербак виголосив подяку, зокрема, для американських офіційних представників, які щиро і віддано працюють для зміцнення української державности, бо, як вони підкреслюють, існування незалежної Української Держави лежить також в інтересі ЗСА й інших демократичних країн світу.

Через відсутність о. декана Івана Лазаря, пароха Української Католицької Церкви Неустаючої Помочі, який мав бути при головному столі і проказати молитву перед вечерею, молитву проказав Владика Олександер Биковець. Після вечері виступив ще раз, тим разом з довшою доповіддю, виголошеною добірною українською мовою, достойний амбасадор Ю. Щербак, який сердечно усіх привітав від Президента Леоніда Кучми, Уряду України і дипломатичного корпусу амбасади та у своєму експозе з'ясував різні питання і проблеми сьогодення нашої батьківщини, яка поволі виходить на европейський і світовий форум. За минулі п'ять років все таки було зроблено чимало, незважаючи на великі трудноші політичного й економічного характеру.

Після офіційного закриття бенкету Б.Федораком присутні забавлялись під звуки оркестри Колтика.

Ще вранці 6 вересня амбасадор Ю. Щербак мав зустрічі з представниками автомобільної компанії Дженерал Моторс, які, до речі, під цю пору переводять в Україні т. зв. „фізабіліті стаді" з фінансовою допомогою уряду ЗСА про можливості побудови великого автомобільного заводу в Україні. А перед бенкетом амбасадор Ю. Щербак відбув зустріч з представником ґубернатора Енглера, Догтом Ротвейлом, і головою КДЕЗММУ Богданом Федораком, де було обговорено потенціял тісного співробітництва між Україною і Мишиґеном, головно в економічному напрямку. Переговори завершилися урочистим підписанням наперед приготовленої угоди під назвою „Стратегічна Торговельна Програма між Україною і Мишиґеном". Після підписання угоди амбасадор Юрій Щербак у своєму слові перед зібраними представниками уряду Мишиґену і організацій української громади подякував інж. Б. Федоракові за корисну працю у підготовленні цієї першої економічної угоди між стейтом ЗСА і Україною.

В суботу вранці, 7-го вересня, в УКЦентрі з амбасадором і його помічниками зустрічалися конгресмени С. Левін і Д. Боніер, мер міста Воррену Марк Стінбург, представники стейтового відділу закордонних економічних зв'язків, голова міністерства комерційних справ федерального уряду ЗСА в Мишиґені і майже 140 представників Мишиґенського бізнесового світу. Конференція, яка тривала пів дня, доказала, що бізнесмени Мишиґену глибоко зацікавлені у співпраці з Україною.

У міжчасі дружина амбасадора Марія Щербак в товаристві Ліди Колодчин відвідала представниць СУА, обидві школи Непорочного Зачаття і Українознавства, осідок СУА, галерію ЕКО, кредитові кооперативи Самопоміч і Будучність та Український Музей в Українському Культурному Центрі.

На маргінесі треба згадати, що завдяки Комісії для економічних зв'язків між Мишиґеном і Україною, амбасадор Щербак зміг підписати виготовлений договір про економічну співпрацю між Мишиґеном і Україною (Запорізькою областю). Стимулом для розвитку таких зв'язків стало також відвідання Мишиґену офіційною делеґацією згаданої области, яка з допомогою стейтової КДЕЗММУ домовились про співпрацю. Підписання угоди про міжреґіональну економічну співпрацю Запорізької области і стейту Мишиґену є завершенням довгої наполегливої праці Комісії при уряді Мишиґену.

Треба, очевидно, підкреслити, що згадані дводенні урочистості і практичне здійснення співпраці, не проста формальність, не дипломатичні ходи чи чемностеві реверанси. Це, радше, підтвердження факту послідовної кожноденної праці на багатьох відтинках життя двох чинників — представництва України в ЗСА і місцевих українських організацій, які поширюють перспективи розвитку співпраці Заходу з Україною. І це під теперішню пору чи не найважливіша ділянка в ланцюгу зміцнення української державности.

Розслідують...

(Закінчення зі стор. 1)

Біля входу на завод від 7-го жовтня щодня відбуваються багатолюдні маніфестації. Учасники акції вимагають втручання з боку Президента і забезпечення прав і свобод людини.

Колишній генеральний директор заводу Ванґеліс Фотокакіс, якого міліціянти посадили в керівне крісло за допомогою гумових нагайок, намагався виступити перед мітингуючими, але його освистали і не дали говорити.

Затриманих 32 громадян допитали і відпустили. На заводі зроблено обшук і виявлено документи 56 членів „Тризуба", з яких 46 зараховано в охорону заводу, а інші працювали на заводі. Генеральна прокуратура порушила карну справу проти членів „Тризуба" за „активну участь у групових діях, що порушують громадський порядок".

У Чернівцях поширено три заяви із закликами до громадської злагоди, зокрема від Чернівецької обласної державної адміністрації, Українського Національного Об'єднання области та від голови обласної організації Соціялістичної Партії. Українське Національне Об'єднання звинувачує міліцію в незаконних діях, а міліція звинувачує у тому ж охорону заводу.

Заступник генерального прокурора Микола Шевчук і голова обласної адміністрації Георгій Філіпчук твердить, що міліція діяла в рамках закону. З ними не згоден народний депутат України Тарас Порецьв'ят. Правоохоронні органи намагаються з'ясувати, хто втягнув міліцію у заводський конфлікт, за яким стоять „чітко окреслені корпоративні політичні і фінансові інтереси".

Згідно з публікаціями в газетах, В. Фотокакіс був совєтським директором і не вмів чи не хотів ставати на ринкові рейки. Однак він займався фінансовими операціями, в результаті яких завод має боргів на 480 млн. гривень, а валюта від його міжнародних зовнішньоекономічних операцій в Україну не надходила. За це В. Фотокакіса неодноразово затримували працівники СБУ.

В акціонерному товаристві „Чернівецький машинобудівний завод" працює 2,300 осіб; 13,000 акціонерів тримають там 15,000 акцій. Це — пенсіонери, робітники і мешканці міста. Завод виготовляє обладнання для нафтопереробної промисловости. Завод став акціонерним товариством у 1994 році.

Газета „Всєукраїнскіє Вєдомості" з 11-го жовтня пише, що згідно з законом, міліція не підпорядкована місцевим керівникам, однак Конгрес Українських Націоналістів має свідчення того, що організаторами „виконання судового рішення" є голова Чернівецької державної адміністрації, лідер обласної КПУ та навіть голова Верховної Ради України Олександер Мороз. Зокрема, депутат Михайло Ратушний нібито засвідчив, що О. Мороз особисто звернувся до міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка і попросив його „втрутитися невідкладно".

Згідно з інформацією КУН, завод охороняють озброєні люди Фотокакіса з собаками. За іншими даними, завод охороняють члени спортово-патріотичної організації „Тризуб".

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

Все пройшло ніби згідно з плянами, але чи переконали ці дебати виборців голосувати за даним кандидатом, ніхто не може відповісти, а переведені нашвидкоруч опити вказують, що дебати не вплинули на вже досі зроблені рішення виборців.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЗСА

Зближається час Різдвяних Свят, час коли ми будемо себе взаїмно поздоровляти і обдаровувати. Багато з нас у цей святочний час полине думками туди, де ми народились, звідки наше коріння — до вільної України. Та чи є вона такою, якою ми хотіли б її бачити, а як ні, то чим ми могли б допомогти їй такою стати?

Координаційний Комітет Допомоги Україні — ЗСА (ККДУ) вже втретє спонзорує приїзд дітей зі східних, південних областей України в Галичину на час Різдвяних і Великодніх Свят, щоб національно усвідомити і дати їм змогу пізнати в їхніх регіонах вже забуті українські святочні традиції. Наше звернення до тебе, українська родино. Причинись і ти до цього процесу виховання нового національно свідомого покоління. Тому, замість висилки святочних карток і закупу коштовних подарунків, пожертвуй ці гроші на цю благородну ціль. ККДУ помістить у „Свободі" одне спільне побажання, вираховуючи, поіменно всіх тих, які встигли до 15-го грудня зложити пожертву на цю ціль. Ваші чеки просимо виписувати на Coordinating Committee to Aid Ukraine або CCAU і висилати на адресу: 66 Susan Drive, Chatham, N.J. 07928.

Всі пожертви на CCAU є звільнені від федерального податку.

За Екзекутиву ККДУ:
В. Воловодюк, голова,
Р. Воронка, заступник голови,
В. Василів, секретар.

Демократія...

(Закінчення зі стор. 2)

кого капіталу, який утворився й зростає лише за умов неструктурованости суспільства, невизначености у загальному економічному й політичному стані держави. Не випадково змішану виборчу систему у Конституції „завалили" не ліворадикали, а представники низки так званих центристських фракцій, тобто люди з великими грошима й великими амбіціями.

Але часи змінюються. Нині прем'єр Павло Лазаренко, як стало відомо з достовірних джерел, дав команду включити до урядової програми розділ щодо формування середнього класу, тобто однієї з головних соціяльних потуг демократії, основи більшости партійних структур, а народний депутат Олександер Ємець формує у Верховній Раді фракцію Народно-Демократичної Партії — організації, яку небезпідставно ототожнюють з молодою праґматичною генерацією „партії влади". Існують й інші ознаки посилення позицій прихильників публічної, отже, партійної політики в українському естаблішменті. Але говорити про усталення ролі партій у політичному житті України можна буде лише після ухвалення парляментом низки законів — про партії, про вибори, про місцеве урядування тощо, де ця роля буде юридично закріплена.

„Герої Крут"...

(Закінчення зі стор. 2)

уможливили урядові УНР підписати договір зі Центральними Державами, але головно в тому, що вони стали всьому ідейним променем, услід за яким пішла українська молодь Пласту, СУМ-у, ОУН і УПА. Бій під Крутами випростав хребет нації. Тому, на мою думку, книжка „Герої Крут" — це „Євшан-Зілля", що його потребує сучасна Україна, а до певної міри й українська діяспора. Редакторові І. Ільєнкові і всім, що причинилися до появи цієї книжки, належиться признання і підтримка.

Як стало відомо, фірма „Відродження" до 80-річчя Крутянського чину готує доповнене видання цього збірника, до якого ввійдуть нові архівні документи, віднайдені київськими істориками О. Божком і В. Коротким в архівах України і Москви. Книжка вийшла завдяки матеріяльній підтримці підприємств України (в основному Дрогобича і Львова) та окремих громадян, а також Союзу Українців Британії та Об'єднання Українців в ВБ (Великобританія). Про це президент фірми П. Бобик у подячному слові пише: „До виходу книжки спричинилося багато людей, і їх шляхетному прагненню оживити наш предковічний Дух патріотизму через осмислення жертовности юних крутянців не перешкодили побутові дрібниці". Особливо зворушує те, що серед датків на це видання є пожертви від пенсіонерів від однієї до п'яти тисяч карбованців. За цими маленькими сумами стоїть велика любов і глибока свідомість.

Певна річ, видавці будуть вдячні, якщо допомогти випустити збірник „Герої Крут" до ювілею зголосяться громади нашої діяспори у ЗСА, Канаді, Австралії, в Південній Америці та інших країнах, а також окремі добродії. Всі вони будуть названі з належним пошануванням. Датки можна передавати: у Дрогобичі — видавничій фірмі „Відродження" (вул. Шевченка 2), у Києві: упорядникові Іванові Ільєнкові (газета „Літературна Україна", тел.: 296-64-83).

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ“ (жінки) — Гейзлет Юнайтед (жінки) 1:0

Ці футбольні змагання за чемпіонат жіночої вищої дивізії Ґарден Стейт Сакер Ліґ „Ч. Січ“ відбула в неділю, 6-го жовтня ц.р., на виїзді в м. Гейзлет з місцевим клюбом „Юнайтед“. Втретє за порядком „Січові“ дівчата перемогли „сухим“ вислідом і вдруге мінімальним рахунком 1:0. Переможного ґоля для „Ч. Січі“ здобула С. Мокрій. Після тієї перемоги „Ч. Січ“ займає спільно з клюбом „Флеймс“ чолову позицію в показнику табелі ігор, маючи на своєму конті 9:0 точок і 7:0 — відношення ґолів. У звітовій зустрічі в дружині „Ч. Січі“ найкращими виявилися Дж. Матиясич, Х. Мольнар, М. Човлінська і воіоротарка Христина Захер.

УСВТ „Ч. Січ“ — „Олімпіякос“ С. К. 0:3

В 4-ох футбольних змаганнях сезону за чемпіонат півпрофесійної „Еліт“ дивізії Ґарден Стейт Сакер Ліґ, що пройшли в неділю, 6-го жовтня ц.р., чоловіча дружина зазнала чергової поразки вислідом 0:3. Вдруге за порядком „Січовики“ виступили без 3-ох чолових футболістів: Мигало і Акоста занедужали на грипу, а Кохановський ще не повернувся з Гаваїв, куди поїхав у зв'язку із працею.

УСК Ню Йорк — „Банатул“ С. К. 0:7

У неділю, 6-го жовтня ц.р., І-ша дружина УСК відбула чергові змагання за чемпіонат ІІ-ої дивізії Космополітальної Сакер Ліґ, які цим разом програла погромним вислідом 0:7. Основною причиною тієї поразки було невідповідальне ставлення кількох змагунів друужини, що без попередження не прибули на площу змагань. Резерва УСК закінчила свою зустріч з резервістами „Банатул“ ремісом — 2:2.

С. К.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Україна — Португалія 2:1

Після поразок українських чолових клюбів в іграх за чаші Европи, в яких „Нойгатель Кеямас“ (Швайцарія) елімінував київське „Динамо“, а „Національ“ Букарешт (Румунія) — одеський „Чорноморець“, помітну перемогу здобула репрезентація України в елімінаційній серії за Чашу світу. Йдеться про зустріч у Києві, де в суботу, 5-го жовтня ц.р., репрезентація України перемогла збірну Португалії вислідом 2:1. Завдяки цій перемозі Україна дальше займає чолову позицію в показнику табелі ігор 9-ої европейської групи, маючи на своєму конті 6:0 точок і 3:1 відношення ґолів. Ще до кінця цього року, 9-го листопада, Україна відбуде другу зустріч в Португалії; решта групових ігор відбудеться в 1997 році: 29-го березня — Албанія-Україна, 2-го квітня — Україна-Північна Ірляндія, 30-го квітня — Німеччина-Україна, 7-го травня — Україна-Вірменія, 7-го червня — Україна-Німеччина, 20-го серпня — Україна-Албанія і 11-го жовтня — Вірменія-Україна.

Для кваліфікації до участи у фінальних іграх, що пройдуть у 1998 році у Франції, треба здобути першенство групи. Збірні, що займуть другі місця, відбудуть додатковий кваліфікаційни „плей оф“.

ПІСЛЯОЛІМПІЙСЬКА МОЗАЇКА

Микола Кушнір розчарований

Відомий в Україні тренер-фахівець Микола Кушнір, під проводом якого Інеса Кравець здобула для України золоту медалю в потрійному стрибку, розчарувався способом обіцяних фінансових нагород.

В розмові з українськими журналістами М. Кушнір, між іншим, сказав: „Мене вже запитували журналісти про те, хто з комерційних структур нам допомагає. То мусів відповісти, що слово „нам“ тут ні до чого. Інесі Кравець і справді помагає, скажімо, та ж ‚Мазда Моторс Україна', а чи знають в цій шановній фірмі про моє існування, — не певен. А про мій бюджет можете скласти уявлення з того, що мої найбільші спонзори — батько та дружина, яка два місяці тому, під саму Олімпіяду, народила мені сина. Що на сьогодні я отримав заробітну платню тільки за травень-червень. Тому перед від'їздом до Атлянти мусів продати половину однострою, що видали, аби їм було на мене з чим чекати...

Та найбільшу прикрість відчуваю від того, що із президентської премії хтось ‚шматочок' в сумі 3,500 дол. таки ‚відкусив', не питаючи, чи я згідний її з кимось ділити, чи ні... Та мене знову ‚повело' у бік від взятої теми. Так от, повертаючись до неї, зізнаюся, що всі оті виверти із даванням і відбиранням знань, із скасуванням ‚залізно' обіцяних премій, не погоджене зі мною ‚ділення' президентської премії — ятрять душу й переконують, що ні в міністерстві, ні у федерації робочого тренера за людину, гідну поваги, ніхто не вважає“.

„Невже це остаточний висновок?“, — запитала кореспондентка.

„Настільки, що не виключаю можливости шукати пристойного заробітку за кордоном, тим більше, що пропозиції були. Щоправда, я кажу особисто про себе, а який настрій у колеґ, — визначати не беруся“.

Прослухавши цю невеселу мову Кушніра, тренера олімпійської чемпіонки, кореспондентка Л. Радченко закінчила не менш сумним тоном: „Якщо вже тренер олімпійської чемпіонки шукатиме долі ‚за бугром', то про які перспективи на олімпійських іграх 2000 року в легкій атлетиці можна говорити...“

„Спорт — також політика“

Ці слова сказав депутат Верховної Ради України 12-го скликання, член Ради УРП і член Проводу ОУН Олесь Шевченко в розмові з журналістом Олегом Товчигою з нагоди одного шахового турніру.

„Шахи для вас — це відпочинок і душевна розрада, а основне — політична діяльність. Як ви оцінюєте зміни в політичній ситуації у нашій державі та навколо неї?“, — запитав Товчига.

„Відчуваю обов'язок віддати належне українським спортовцям, які високо піднесли престиж нашої держави своїми досягненнями в Олімпіяді в Атланті. Наше вище керівництво тепер наочно переконалося, що спорт — також політика. І тому я певен, що державне сприяння розвиткові спорту перейде тепер на солідніший рівень. Та й спонзорів не доведеться довго шукати. До складу спортових делеґацій буде менше потрапляти чиновників від спорту, а більше — фахівців і дипломатів.

І не повторюватимуться скандали минулих років, коли у великому готелевому номері поселялися двоє чиновників-супроводжувачів (ці імена запам'ятали навіть за кордоном), а в маленькому номері — по 6-9 спортовців.

Що ж до успіхів на політичному терені, то найбільшим досягненням є прийняття нової Конституції України. Це стало крапкою в юридичному оформленні нашої держави. Треба згадати й про те, що Україну було прийнято цього року до Ради Европи. І взагалі — цивілізований світ зрозумів, що Україна — це надовго, що Україна — це просто необхідний чинник европейської безпеки, ґарант недопущення експансії на вільну Европу. Це — велике політичне досягнення. Звичайна річ, проблем ще багато, особливо економічних...

Мені здається, що наші внутрішні проблеми вже знаходять плян свого вирішення. Набагато важче з проблемами зовнішніми. Російські політики, програючи свій імідж у себе вдома, намагатимуться рятувати його за рахунок зовнішніх інтриґ. Зокрема, за рахунок кримської карти. Кордони України з Росією на суші і на морі залишаться без належного оформлення. Величезна територія в Криму — на воді і на суші — експлуатується іншою державою без жодної оплати. Дійшло до того, що не оплачуються навіть комунальні послуги держави-годподаря. Всупереч домовлености про вільну торгівлю, російська сторона утримує під забороною для такої торгівлі понад 160 видів важливих товарів. Але альтернативи добросусідським міжнародним стосункам немає, і кожен повинен пройти свою частину шляху до зрозуміння цього. Наша держава цей шлях уже подолала, і світове співтовариство у цьому вже переконалося. Створюється новий політичний клімат у Европі та світі, і Україна стала його співтворцем. Непоганий висновок до п'ятирічного ювілею Незалежности!

Що сказала Лілія Подкопаєва журналістам після здобуття золотої медалі?

„Моїй радості немає меж — отак і передайте всім на Україну. Нарешті виповнилася моя найзаповітніша мрія: я стала чемпіонкою Олімпіяди... Можливо, тепер ці слова дещо буденні, але для мене вони такі довгоочікувані, такі щасливі й радісні. Тепер я навіть не знаю, чого мені бажати. Я маю все. Мені 17 років і моя спортова кар'єра тільки-но починається. Може, я стану ще чемпіонкою в Сіднеї, але це попереду. Я не хочу про це думати“.

О. Твардовський